

1.7.2019

תעריף המים עולה בפעם השלישית בתוך שנה. המדינה מתפילה יותר מים ואת המחיר משלם ציבור הצרכנים. חידוש ההפקה ממי התהום תאפשר להוזיל את מחיר המים וגם להחזיר למים מינרלים חיוניים שנעדרים ממנו.

בראשון ביולי התייקרו מחירי המים שוב, בפעם השלישית בתוך תקופה של 12 חודשים. מחירי המים עולים כי המדינה רוכשת יותר ויותר מים מותפלים. כך למשל, בשנת 2018 רכשה המדינה 640 מיליון מטר-קוב מ-מים מותפלים, בהשוואה ל 2017, אז רכשה המדינה "רק" 588 מיליון מטר-קוב.

אפשר לעצור את ההתייקרות או לפחות למתן אותה- הפתרון נמצא ממש מתחת לרגליים, של כולנו, במי התהום. חידוש ההפקה ממאות בארות מי שתייה שנסגרו בשנים האחרונות יכול להפחית את התלות שלנו במתקני ההתפלה ולהוזיל את מחיר המים. על הדרך נקבל גם מים מגוונים יותר והרבה יותר מינרלים בהשוואה למה שנמצא במים היום.

90% מהמים שמספקים תאגידי המים - מותפלים

תאגידי המים רוכשים 90% מהמים שהם מספקים לציבור הצרכנים מחברת "מקורות", ומפיקים בעצמם, באמצעות בארות מי שתייה שבבעלותם, רק 10%. המים שמספקת חברת מקורות הם ברובם מים מותפלים (כ 80%), ולכן בתאגידי מים שנסמכים באופן בלעדי על חברת "מקורות" לצריכת המים שלהם (ברוב התאגידים זהו המצב) המים המותפלים יהוו את מרבית המים בברזים.

אך התמונה משתנה מתאגיד לתאגיד, וישנם תאגידי שמפיקים עד כמחצית מהמים שלהם לבד מבארות מי שתייה פרטיות. מי התהום אותם שואבים התאגידיים הם זולים יותר ביחס למים שנרכשים מ"מקורות", והם לרוב גם יהיו עשירים יותר במינרלים חיוניים, כמו מגנזיום. **בשורה התחתונה, ציבור צרכני תאגיד מים שמפיק חלק משמעותי של המים שלו מעצמו מרוויחים פעמיים- הם גם מקבלים שירות יותר טוב, כיוון ורווחיות התאגיד והיכולת שלו להשקיע בתשתיות המים והביוב עולה, והם גם מרוויחים ממים מגוונים יותר ועשירים יותר במינרלים.**

צריכת מים תאגידיים, 2017

מאיפה באים המים? תאגידי המים מקבלים את המים שלהם מחברת "מקורות", ומבארות מים בבעלות פרטית. סה"כ צריכת המים של התאגידיים הסתכמה ב 600 מיליון מטר-קוב ב 2017. מקור: אתר רשות המים.

העלייה בתעריפי המים- התייקרות שלישית בתוך 12 חודשים

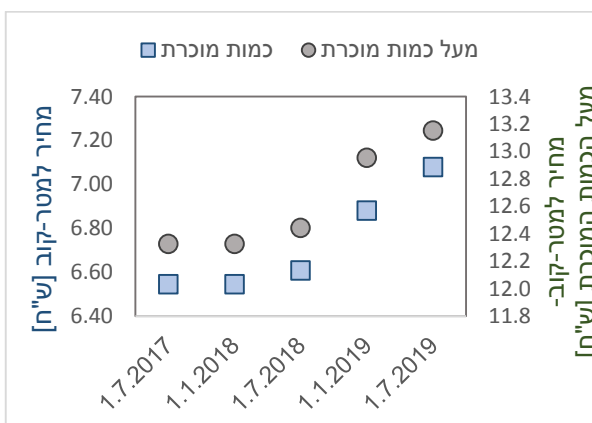
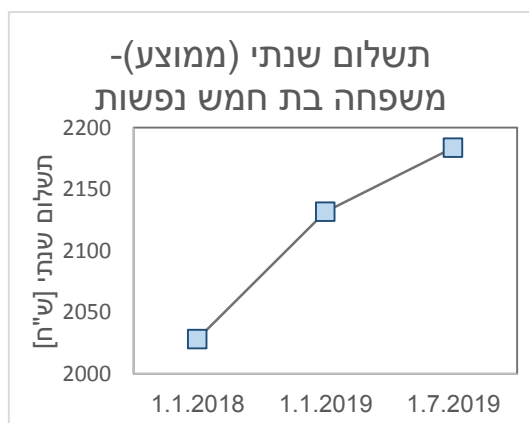
המגזר הביתי הוא הצרכן הגדול ביותר של מים מתוקים בישראל. צריכת המים הביתית הכוללת היא סביב ה 800 מיליון מטר-קוב בשנה. רוב המים מסופקים לציבור על ידי 56 תאגידי המים שהוקמו במרבית הרשויות המקומיות, ותפקידם לספק מים באמינות ובאיכות, כפי שקבע המחוקק.

הצריכה הביתית לנפש היא סביב ה 90 מטר-קוב לשנה. בליטרים זה בדיוק פי אלף- כלומר, 90 אלף ליטר לנפש לשנה. חלק מאותם מים לא נצרכים בבית המגורים אלא במבני ציבור, במוסדות ובגנים הציבוריים. כעשירית מהמים, בממוצע ארצי, אובדים בדרך שבין המערכת הארצית והמערכת העירונית. כך שבפועל, הצריכה הממוצעת למגורים לנפש היא [52.6](#) מטר-קוב בשנה, ועליהם משולם חשבון המים הביתי (הדו חודשי).

משפחה בת חמש נפשות צורכת בממוצע 263 מטר-קוב בשנה, שהם פשוט מכפלה של מספר הנפשות בכמות הממוצעת לנפש. חישוב התשלום עבור אותם מים, מאידך, אינו כל-כך פשוט ובנוי על שני תעריפים- תעריף נמוך ותעריף גבוה.

בחוק המים קבעה המדינה שני תעריפים למים שנצרכים במגורים. התעריף הראשון, הנמוך, משולם עבור הכמות המוכרת שהיא, החל מ 2011, 3.5 מטר-קוב לנפש לחודש, או 42 מטר-קוב לנפש לשנה. מחיר המים עד להתייקרות הנוכחית בתעריף הנמוך הינו [6.88](#) ₪ לכל מטר-קוב. מעל כמות זו, שולם התעריף הגבוה, שעמד על 12.96 ₪ למטר-קוב (כמעט פי שניים). החישוב הוא, כמובן, לתא משפחתי, בהתאם למספר הנפשות.

כך למשל, למשפחה בת 5 נפשות, הכמות המוכרת הינה 17.5 מ"ק בחודש או 35 מ"ק בתשלום הדו-חודשי. לכן, משפחה בת 5 נפשות שבה כל נפש צורכת את הכמות הממוצעת שילמה עד להתייקרות האחרונה 2131 ₪ בשנה. סכום זה מורכב מהתשלום עבור הכמות המוכרת (1445 ₪) והכמות שהיא מעבר לכמות המוכרת (687 ₪). אחרי ההתייקרות הנוכחית תשלם אותה משפחה 2184 ₪. בפועל החישוב נעשה עבור תקופות של חודשיים, כך שעבור תקופה בה הצריכה היא מעבר לכמות המוכרת התשלום יהיה גבוה יותר מזה שמחושב בממוצע שנתי (קצת כמו מס הכנסה- רק שמול תאגידי המים אין אפשרות לבצע בדיעבד תיאום "מים"). **מיולי 2018 ועד ליולי 2019 עלו מחירי המים ב 7-8 אחוזים. כלומר, תוך שנה בלבד התייקר חשבון המים השנתי הממוצע ב 156₪.**

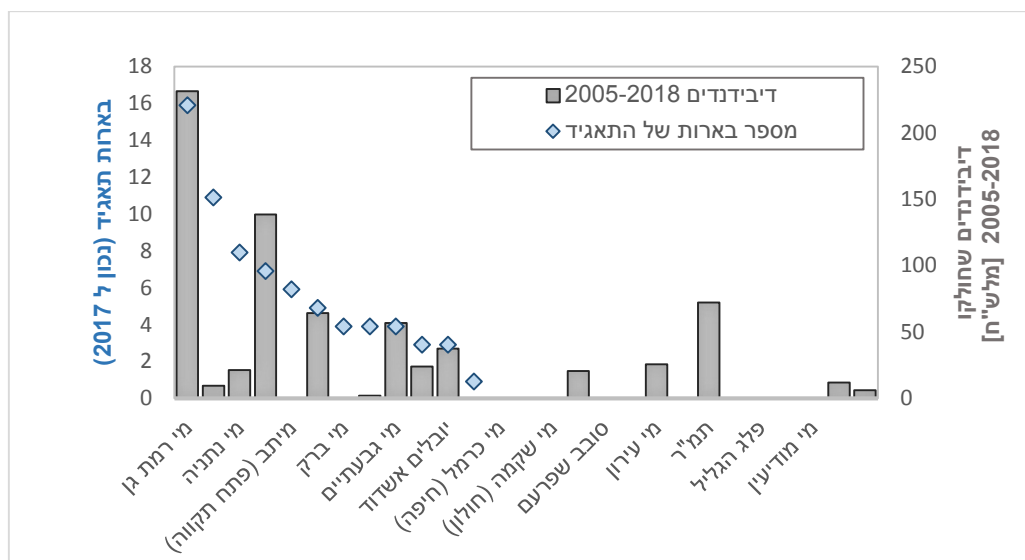
אחד מהגורמים לעלייה- כמויות המים המותפלים שהמדינה רוכשת עולה

ב 2017, התפילה המדינה 588 מליון מטר-קוב, או כ 80% ממי השתיה בישראל. לאור רצף שנות הבצורת, ומצבם העגום של מאגרי המים הטבעיים, הגדילה המדינה את המים שהותפלו ב 2018 ב 10%, ל 640 מליון מטר-קוב. לרכישה של יותר מים מותפלים יש השפעה על מחיר המים שכולנו משלמים. על כל קוב של מים מותפלים, משלמת המדינה סביב 2.5 ₪, כך שתוספת של 50 מיליון מטר-קוב של מים מותפלים, כמו זו שנרשמה ב 2018, מעלה את הוצאות המדינה על מים בעשרות מיליוני שקלים.

ואכן אחת הסיבות להתייקרות מחיר המים היא שהמדינה רכשה הרבה יותר מים מותפלים. אחד הגורמים הנוספים לעליית מחיר המים הוא מספרם הרב של התאגידים- לפי [דוח ועדת בלניקוב](#), לצמצום מספר תאגידי המים פוטנציאל להוזיל משמעותית את מחיר המים.

יותר מי תהום- פחות כסף

מי תהום, מים טבעיים, הם זולים יותר- הפקה של מטר-קוב של מי תהום עולה כמה עשרות אגורות. לעומת זאת, כל קוב של מים מותפלים עולה בין 2 ל 3 ₪. לרבים מתאגידי המים ישנן בארות פרטיות להפקת מים. ואכן, המספרים מראים שתאגידים שלהם מספר רב יחסית של בארות פעילות להפקת מים חילקו בשנים האחרונות יותר דיבידנדים מתאגידים שנשמכים באופן בלעדי על חברת מקורות לאספקת מים. התעריף שאותו גובה החברה על אספקת המים, שהם רובם (כ 80%) מים מותפלים, גבוה יותר מעלות הפקת מים עצמאית ממי התהום. ככל שלתאגיד מסוים יש יותר בארות מי-שתיה פעילות, כך הרווחיות שלו תהיה גדולה יותר.

מעבר לרווחיות, תאגיד שמפיק מי תהום בעצמו, ייתן מענה טוב יותר לתושבים בשעת חירום, ובשגרה יספק לתושבים תמהיל מים מגוון יותר, ובאופן טבעי כזה שמכיל יותר מינרלים חיוניים כמו מגנזיום.

לצרוך פחות- לחסוך יותר

מחיר המים לצריכה ביתית מורכב משני תעריפים- נמוך וגבוה. התעריף הגבוה מסבסד את התעריף הנמוך שמשולם עבור הכמות המוכרת (3.5 מטר-קוב לנפש לחודש). שימוש חסכוני במים יאפשר ברוב המקרים להישאר בתוך גבולות הכמות המוכרת והחיסכון בכך הוא משמעותי, שכן מחיר המים בתעריף הגבוה הוא כמעט פי שניים מהנמוך.

מקורות המים של תאגיד "מי אביבים", תל אביב-

יפו. סה"כ צריכת המים של התאגיד הסתכמה ב 2017 ב 51 מלמ"ק, מתוכם רק 6% הם מים שהופקו על ידי התאגיד מבארות שבבעלותו- יתר המים נרכשו מחברת "מקורות". מקור: דוח שנתי "מי אביבים".

תאגיד מים	צריכה שנתית	חברת מקורות	מים מבארות פרטיות	בארות של התאגיד	דיבידנדים 2005-2018
	----- מלמ"ק (נכון ל 2017)			- מספר -	-מיליון שח-
מניב ראשון (ראשל"צ)	20.9	9.4	10.5	16	231
מי רמת גן	12.9	8.5	4.4	11	10
מי רעננה	7.5	4.0	3.5	8	21
מי נתניה	18.3	13.4	4.8	7	139
מי אביבים (תל אביב)	51.1	47.9	3.3	6	0
מיתב (פתח תקווה)	20.7	17.6	3.1	5	64
הבאר השלישית (רחובות)	12.2	10.2	1.9	4	0
מי ברק	11.9	9.6	2.3	4	2
מי הרצליה	11.4	9.2	2.3	4	57
מי גבעתיים	4.2	2.3	1.9	3	24
מי ציונה	5.8	4.1	1.7	3	37
יובלים אשדוד	18.4	18.0	0.3	1	0
הגיחון (ירושלים)	78.1	78.1	0.0	0	0
מי כרמל (חיפה)	24.0	24.0	0.0	0	0
מי שבע (באר שבע)	21.3	21.3	0.0	0	0
מי שקמה (חולון)	20.6	19.2	1.4	?	21
מי אשקלון	16.7	16.7	0.0	0	0
סובב שפרעם	12.2	12.2	0.0	0	0
מי בת ים	12.0	4.0	8.0	0	26
מי עירון	12.0	12.0	0.0	0	0
עין נטפים	11.6	11.6	0.0	0	72
תמ"ר	10.9	10.9	0.0	0	0
הרי נצרת	10.4	10.4	0.0	0	0
פלא הגליל	10.2	10.2	0.0	0	0
מי נעם	10.0	10.0	0.0	0	0
מי מודיעין	7.7	7.6	0.0	0	12
מי עכו	4.0	4.0	0.0	0	6